

20934

**МИЛАН ТОПЛИЦА.**

Драматичан спев у 3 чина.

(По народној песми.)

Спевао

**ЈОВАН ПЕТРОВИЋ.**



У ЦЕШТИ,

писмени г. г. Бајмела и Козме.

1862.

Proc I 389.1

~~МТ 101~~  
P19 Срп 389. 1

# МИЛАН ТОПЛИЦА.

Драматичан спев у три чина.

(По народној песми.)

БИБЛИОТЕКА  
МАТИЦЕ СРПСКЕ

20237

од

ЈОВАНА ПЕТРОВИЋА.

---

У ЦЕШТИ,

писмени г. г. Бајмела и Козме.

1862.

202

О с о б е:

Кнез Лазар.

Јеврем, патријарх србски.

Вук Бранковић } пашенози.

Милош Обилић }

Раде, прост човек.

Смиља, његова кћи.

Владан } Миланове слуге.

Мирко }

Турски посланик.

Четир виле.

Слуге, грађани, сељани.

---

## ПРВИ ЧИН.

(Соба код Милана Топлице.)

### ПРВА ПОЈАВА.

М и л а н (седи и пише.)

Залуду пишем, залуд и мислим  
Кад ми ништ' немож' да скрати време!  
Све ми је дуго, на свашта мрзим,  
Нешто ми ништа по вољи није!  
Шта ти је срце, зашто ме мучиш? —  
Оћеш ли блага, вина ил' јела?  
Свег ћу ти дати, сваке понуде  
Зажели само, све ћеш имати!  
Желиш ли лова? Не, сад је било!  
Желиш ли песме? Ха, та ти ћутиш?  
Е, добро дакле! (викне) Владане слуго!

В л а д а н дође.

Деде ми певај!

В л а д а н.

Шта ћу? О чему?

Оћу ли ону о Арапину  
Што ти се свагда допала јако?

М и л а н.

Не, нећу! Деде — да, о Мерими  
Владане то ми запевај саде!

В л а д (пева).

Да лепа је Мерима девојка!

Лепоте јој надалеко нема,

На далеко на четири стране,

• Кад се смеје, ко да сија сунце,

Кад говори, ко да славуј пева

А кад иде, ко да паун шеће.

Да лепа је Мерима девојка!

Кад изшета у гору зелену

Све јој тице на рамена скачу

Па јој љубе румене образе

Цеваду јој песме понајлепше,

Понајлепше, понајвеселије.

Да лепа је Мерима девојка!

Кад Мерима у небо погледи,

Сјајне звезде румене и бледе,

А блед месец блеђе шири зраке  
Са лепоте Мериме девојке.  
Да лепа је Мерима девојка!  
Па се чула у три вилајета  
И у петом говоре о нојзи.  
Њу ми просе цари и краљеви,  
Просише је, неиспросише је  
На свакоме цура ману нашла,  
Свакоме је цура забавила.  
Ал' кад дође Јоване бећару —  
Чудан јунак уз Мериму присто  
Као да су напоредо растли —  
Нема куда Мерима девојка,  
Она пружи своју белу руку  
Па је даде Јовану бећару!

М и л а н.

Е, баш ти хвала! Сад можеш ићи!  
(В л а д а н пође)

Чујеш! Оседнај коња зеленка  
Можда ћу кудгод мало изаћи.

(В л а д а н оде).

Идем ја мојој Мерими лепој,  
Та идем Смиљи лепшој од Мејре  
Идем, немогу чекати дуже!  
Ај, срце, срце, некуцај тако,

Знам да ти неће противно бити  
Кад лепа Смиља овуда пође!  
Ах, Боже, дај ми, да то доживим,  
Па ма ми ништа недао више —  
Шта више? Зар се још штогод више  
Мислити може од лепе Смиље?  
Та зар јој око невреди царства?  
Зар оне груди — ох, оне груди —

ДРУГА ПОЈАВА.

М и л а н. В л а д а н.

В л а д. Господару! Ако је по вољи ићи, све  
је у реду.

М и л а н.

Ићи ћу таки, ал' куда? Незнам!  
У гору нећу, тамо су звери  
А звери дивље немају срца.  
У Призрен нећу, властели су тамо  
Они су тамо, раскошства слуге.  
Ох, тога мени нетреба више,  
За другом сласти срце ми уздише!

В л а д а н (за себе).

Од неко доба овај се човек сасвим промени?

М и л а н.

На небо ајд'мо, силноме Богу,  
Да тамо тражим мелема боли,  
Да иштем моју наду и срећу,  
Ил' отмам мога живота живот!

В л а д. Не, господару, знаш шта? Ајде у цркву,  
тамо ћеш се најпре утешити. Кад је мој по-  
којни баба, бог да му душу прости, умро, а  
моји су сви запевали и лелекали, само сам ја  
побегао од куће. Људи су говорили, да ја  
нисам као друга деца, да ово, да оно, ал' ја  
сам отишо у цркву, па сам се тамо молио  
Богу и одма ми је лакше било.

М и л а н.

Ајд'мо у цркву! — Можда је тамо!

(Одлазе).

### ТРЕЋА ПОЈАВА.

(Ноћ. Звони на бденије. Сељани долазе гомилама и  
улазе крстећи се у цркву. Напослетку Смиља дође  
са оцем).

Р а д е. Лакше мало, синко! видиш да једва мичем  
остареле, изнемогле кости. Ах, Боже прими ме!

Смиља. Бабо, немој тако говорити! Зар неби ма-  
рио оставити ме саму на беломе свету, да се  
пребијам од немила до недрага. Та није ни  
мени најбоље, па опет немолим Бога да умрем  
— тебе ради.

Раде. А шта ти је дете моје? Ја видим да си не-  
што сетна, невесела; шта ти је? кажи оцу  
твоме!

Смиља. Отац, ајдемо у цркву; шат ми Бог пошље  
утехе — други ми је нико до њега дати  
неможе.

Раде. Немој ме мучити, ћерко! кажи ми шта те  
тишти, ја мислим да сам заслужио да чујем  
твоју тајну.

Смиља. Ти још питаш? мили бабо, ајдемо пред  
Бога, после њега ти ћеш први знати, шта ми  
је. Ајдемо!

Раде (улази крстећи се).

Смиља (у уласку). Милане, рано моја љута! што  
сам те видила! (уђе)

Владан и Милан (долазе).

Мил. Ко што ти реко — ја Смиљу волим  
Њу желим, морам узет' за љубу!  
Зато сад иди у цркву Владо!

Распитај, види, није ли тамо,  
Ја би сам ишо, ал' несмем, веруј!  
Поред ње не би с' молио богу,  
Само би у њу гледао ваздан,  
Као у божју на двери мајку  
Што гледах досад, док срце беше  
Чисто, невино, ко голуб бели.  
Дакле сад иди, одлази таки!  
Зар ниси очо?

В л а д. Ево ме идем.  
(За себе) Причекај мало; није то лако  
Отети другом љубљену цуру.  
Смиља је моја, ти у двор иди  
Па тамо тражи спрам себе љубу. (Оде).

М и л а н (сам).  
Па мир ми каже! Мир каже савест,  
А срце вели: Рат, и крв и бој!  
Та сећу, палит', тући, убијат'  
Судбу и противне препоне њене  
Само да стечем анђела мога,  
Де буде моја! — Да моја буде?  
О мисли мила куда ме носиш  
У предео миља и среће вечне,  
Тамо да живим с Богом да с' дружим!

Да небо мојој завиди срећи!  
Да свет, опијен толиким добром  
Видећи моје бијеле дворе  
Покаже прстом кликћући јасно:  
„Ово су двори, ди срећа живи!“  
Сад се већ топим, сад ме већ нема  
А онда јадан, спржиће ме срећа —  
Али и оно спржено ништа  
Увек' ће слати молитве топле  
Свом земном Богу, богињи Смиљи! —  
Не, немож' бити, није могуће  
Да човек таку срећу ужива,  
Човек, који је створен на патњу,  
А Милан — Милан, и он је човек!

В л а д а н (долази).

У зло сам доба очо и дошо,  
Зле ти и црне доносим гласе.  
Смиља је јуче у Призрен очла,  
Да тамо јадна код рода живи.  
Прекјуче, веле, изгоре кућа  
И с кућом седи отац јој Раде.  
Тако ми кажу овде у цркви.

М и л а н.

Владане слуго, ако си игда



М и л а н.

Идем сад таки — идем, док није  
Отровно око кухни дворјана  
Пало на њено љубљено лице. (Оде.)

В л а д а н.

Тако Владане! — Добро је прошла  
Бура што беше теби на путу!  
Сад дивна Смиљо, моја ћеш бити.  
Граљиви јастреб већ да те увати,  
Да голубу отме другарку милу —  
А голуб веран превари луду;  
Преваром мора, кад јачи није.

#### ЧЕТВРТА ПОЈАВА.

В л а д а н. С м и љ а (долази из цркве).

С м и љ а. Не могу! — Боже прости ми грешној!  
Молитве моје к њ е м у се виси,  
Све моје мисли, све моје наде  
У њему леже, од тебе беже.

В л а д а н.

Мила девојко, што тужиш тако?  
За киме твоји лете уздаси?

Смиља (тргне се).

Ко? — Боли ме глава од силни свећа,  
Па сам изашла на поље малко.

Владан.

Ај драга момо, кажи шта ти је?  
Други ти јади на срцу леже;  
Кажи ји мени, небој се ништа,  
Љубавне мисли љубећем кажи!

Смиља.

Мани се мене, ја сам сирота,  
Ја ништа неznam шта ти говориш.  
Идем у цркву. —

Владан.

Стани још мало!

Погледај на ме, ублажи боли  
Срца мог јадног — за тобом вене.  
Једном, ох, једном гледни ме само,  
Да се утиша мог срца бура  
Ил' да се више разгори, распали,  
Да ме на груди те миле свали.

Смиља.

Молим те опет, мани се мене,

Ја сам сирота кажњена доста  
Са мојом горком у срцу тугом.

В л а д а н.

Не, нејди Смиљо, стани још мало!  
Да ти искажем и моје јаде,  
Па да ми рекнеш: има ли наде,  
Да ће се моје стишати боље?  
Волим те душо, волим ко себе,  
Све ми је мрачно, тужно без тебе,  
Ах, буди моја, ево ти мене!  
Ти ћутиш Смиљо — а ти ме уби,  
Реци да нећеш — ал' немој, несмеш —  
Та ти си добра — ох, реци „оћу“.

С м и љ а (обори очи).

Ако си игда верово коме  
Веруј сад мени, да те не мрзим;  
Ал' љубав? Љубит' немогу никог  
До њега само — кога већ љубим!  
(Оде у цркву).

В л а д а н.

Кога већ љубим? Чули ја добро?  
Кога већ љубим? Тако ли стоји?  
Ха, лепе наде небеж'те даље

Није још време растанку дошло!  
Кад роб не слуша свог господара,  
Кад се поданик противи власти,  
Та зар се онда некаже м о р а ш ?  
Мораш ме Смиљо волети, мораш  
Па ма те како приволо томе! —  
Код слабог старца украст' девојку  
Пи, то је мишу мачку отети,  
Кад би миш мого мачку да чува.

(Чује се у цркви појање: „Једна славни ученици“)

Јуда? Ха! Јуда? И ја сам Јуда  
И ја продајем свог господара,  
Продајем само страсти за љубав!  
Еј, Владо, Владо, куда си пошо?  
Зар је то хвала добром Милану?  
Зар тако плаћаш очинску љубав?  
Знаш кад те отац Милану даде,  
Знаш како рече: „То ти је отац,  
„Поштуј га сице, слушај и љуби!“  
Зар савет очин тако се слуша?  
Еј, јадни Владо, куд ће ти душа? —  
Јуда је продо Христа за новце,  
А ја га продајем — само — за — љубав —  
Ха, с а м о рекох? Грдна је цена,  
Већа нег трипут тријест талира,

Већа нег живот, већа од света  
Већа од свега што с' мислит' може,  
Немогу, морам — суди ми Боже! (Оде).

### ПЕТА ПОЈАВА.

(Свет излази из цркве и оде. Најпослед изађе)

Смиља с оцем.

Раде. Немогу дете ни стопе даље.  
Ноге ме старе сасвим издале,  
Дркће ми снага, изнемого сам.  
Два тешка јада крше ми снагу  
Један је синко слабачка старост  
Други је тешка за тебе брига.  
Ах, данас сутра да склопим очи,  
На ким ћу тебе оставит' бедну  
Кад никог немам, до тебе једну?

Смиља.

Мили мој бабо, немој се бринут'  
Доста ти мука доноси старост.  
Пусти ме, ја ћу — немој умрети.

Раде.

Бар да се какав просилац јави.

Смиља.

Ха, мили оче, ту ме баш тишти,  
Сад си ме дирно у болну страну.  
Ја сам ти, бабо, пред Богом грешна,  
Ја сам проклета од целог света.  
Ја, љубим — оче — љубим без мере,  
Љубав ми срце јадима пуни,  
Љубав ми досад сладак и мио,  
Пеленом горким зачињава живот;  
Та ја ти љубим без слатке наде,  
Да ћу, ах! игда љубљена бити.

Раде.

А кога волиш? ко је то био  
Што ми је твоје срце ранио?

Смиља.

Кад сам ономад у колу била,  
Весела бијах ко нигда прије.  
Ал' ето отуд на коњу јунака  
Баш право к нашем дојезди колу.  
Ах, мили бабо, видл'а сам више  
Више и лепши можда момака,  
Ал' онај — онај исчуна срце,  
Исчуна срце мени сиротој,  
Ојади живот, ах! мени јадној.

Раде.

Ал' ко је, синко, ко је то био ?

Смиља.

Онаки људи ретко се роде.  
Шта роде ? Таки падају с неба  
Или су можда вилина чеда ;  
Јер смртна душа наке дивоте  
Веруј ми, бабо, тешко да рађа.

Раде.

Ал' ко је био ; реци ми име ?

Смиља.

За име питаш ? тог неznam оче ;  
Јер кад га виде смути ми с' мозак,  
Сунце се мени трипут окрену.  
За даље неznam шта је се збило.  
Само ко кроз сан чула сам шапут  
Ди моје друге међ' собом зборе :  
Топлица Милан.

Раде.

Топлица Милан ?

Еј, јадна ћерко, далеко л' оде  
Из просте избе у господске дворе !

Кукај и плачи целог живота,  
Пре ћеш од суза створити море  
Нег што ћеш бити Милану љуба.  
Ах, пуста коби, несрећо црна!  
Зар да и у гроб нелегнем мирно?  
Шта Боже чиниш од мене бедног  
Чије ли грехе на мени кајеш?  
Сними ме, уби, прими ме Боже  
Ал' подај Смиљи да срећна буде.

Смиља (одважно)

Не тако бабо, некукај више!  
Сносит' се мора што судба донесе.  
А ја се у се и Бога уздам  
Да ћу на њега заборавит' моћи.  
Ја ћу се трудит' да пламен мили  
Што ми у груд'ма горе за њиме,  
Да га угушим, да га угасим,  
Док се још није разбукто силно.  
Ајдемо бабо, гле поноћ ту је,  
Већ други петли поју у селу.

Раде (устаје).

Молим се Боже, смилуј се на нас! (Оду).

## ДРУГИ ЧИН.

(У Призрену. Соба у царском двору).

### ПРВА ПОЈАВА.

Милан и Милош Обилић.

Милан. То су ти видиш ти моји јади,  
То је тај немир који ме гони.  
Призрен цео пређо уздуж и преко,  
Свуда сам пито за милу Смиљу,  
Ал' нико речце незнаде рећи,  
Нико! зато сам невесо тако.

Обилић

Видим ти побро на лицу боли  
Што младо твоје то срце гризу.  
Ал' стрпи с' само још мало друже  
Док се са кнезом састанем овде  
Па ћу ти и ја тражит' помоћи,  
Шат нам Бог даде. —

Милан.

Немогу побро!

Нешто из нутра напред ме гони,

Те немам мира, морам да лутам  
По пустом томе царевом граду.

М и р к о (долази).

Одкуда Мирко, кад си ти дошо?  
Какве ми носиш отуда гласе?

М и р к о.

Добре а и зле, какве год оћеш,  
Које ти прије саслушат' воља.

М и л а н.

Та дедер штогод около добра,  
Зла је и много овде код мене!

М и р к о.

Е, оно чуј ме! Владан твој слуга,  
Кад си ти очо, дође ко бесан,  
Па диже на нас хуку и буку:  
Да му ми дамо сво твоје благо  
И да му дамо најбоље коње,  
Јер, рече: Ти си заробљен негди,  
Па сада мора да те искупи.  
Аа, помислим, то није добро  
Овај нас овде преварит' тражи,  
Па ти ја мога Владу укебам

А друге слуге склепташе с' брже,  
Те вежу руке клетом лажљивцу.  
Кад је већ' вид'о, наш красни Владе,  
Да му сад није куда ни камо,  
А он се онда довијат' стаде,  
Сад поче ово, сад опет оно —  
Сам га Бог знаде шта надивани ;  
Ал' ми смо само искали доказ  
Да нам знак какав од тебе даде,  
А кад он рече : да нема ништа,  
А ми га лепо стрпамо у апс.

М и л а н.

Дакле ј' то добро, које ми носиш ?  
Боме, ја Мирко, нежелим горег !

М и р к о.

Добро је ово, и како добро,  
Али је добро, кад зло тек чујеш.  
Кад Владан виде да нема шале,  
Да модри месо под чврстом свезом,  
Да под ужетом пуцају кости  
А он ти други окрену листак :  
Да си ти Смиљу омиловао  
Да је за љубу мислиш узети

А да је она његова драга,  
Да он већ за њом одавно чезне —

М и л а н.

Ха! —

М и р к о.

Па је, вели, преваром моро  
Да тебе пошље у Призрен амо  
Да му не будеш на путу тамо.

М и л а н.

Ха, псето, једно, ниједна веро!  
Тако л' се плаћа моја доброта?  
Зар тако плаћа човеку црвак  
Кад га, милостив, дигне из праха  
Да га несгњече путничке ноге?  
Па шта сте даље радили с њиме?

М и р к о.

Енога тамо тавнује дане  
Били му тавни докле год живи!  
Кад беше први у твоме двору  
Нико га није мого поднети,  
Свагда је био напет ко жаба,  
Е си мислио, он је господар

А ми смо листом његове слуге.  
Али баш нека, нек јадник знаје  
Да ником дужан Бог неостаје.

М и л а н.

Видиш Милоше, то ј' у мом двору  
У колебици спрам нашег царства!  
Па реци цару, да верне само  
И врле људе штује и љуби!  
Немош' ти знати, ма да си какав,  
Шта чија глава о теби мисли.  
Ја сам Владана за доброг држо  
Мишљах, признајем, најбољи да је,  
Па видиш како с' преварих љуто.

О б и л и ћ.

Тако је побро. И ја се бојим  
Да мој пашеног некрене вером.  
Све ти се нешто овуда врзе,  
На мене неће ни да погледи,  
А кнезу скоро колена лиже.

М и л а н.

А одкад с тобом Вук се неслаже?

О б и л и ћ.

Та знаш кад нам се свадише жене,

Од то ме доба попрeko гледи.  
Ал' ђаво за њим, нека се дури,  
Само нека ме остави с миром;  
Нек псето лаје, кад не уједа!  
Ал' се све бојим да је већ до сад  
На мене штогод налаго кнезу,  
Зато сам дошо овамо данас.  
Кнез ме је звао.

М и л а н.

Е, Бог зна шта је!  
Ваљда Бранковић није пао с трешње  
Да на те лаже, на свог рођака.

Један слуга (дође)

Ајдете брже кнезу на савет  
Дошо је некав турски посланик.

О б и л и ћ.

Турски посланик? Сад ћемо доћи.

(Слуга оде).

Зато је ваљда кнез ме звао к себи.

Ајдмо Милане.

М и л а н.

Идем ја кући  
Да видам најпре сам своје боли.

Обилић.

Охо, побрате, зар си већ дотле  
У тој ватреној љубави дошо,  
Да си и на род заборавио?  
Зар твоја љубав к једној девојки,  
Да буде јача од оне к Србству?  
Немој Милане, та дођи к себи!  
Све штогод чиниш, тек с мером чини,  
Претеран бити, ма у чем побро,  
Веруј ми, нит' је лепо ни добро!

Милан (загрли га).

Право си реко, мили мој друже!  
Зашо сам био на томе путу  
Што ми је до сад непознат био.  
Немишљах на свет, ништа немарих,  
За себе, за род, па ни за Бога  
Све сам у њојзи то обожавао!  
Заспо сам у тој вери и нади,  
И сан ми мио и слadak беше;  
Ал за јунака није да спава!  
Сад се небрини! Хвала ти побро!

Обилић.

Ха, тако, брате, то ми је мило,  
Само ми таки остани свагда —

А ја се надам, да ћеш остати  
Кад си и до сад јуначан био —  
Остани човек, ради ко човек,  
Па ће ти љубав човечна бити,  
Не нежна одвећ, али ватрена.  
Признајем да ће тешко ти бити,  
Одвећ је лијеп тај санак: љубав;  
Ал', веруј мени — ја сам га сниво —  
Кол'ко је лијеп, тол'ко је варљив!

М и л а н.

Отворене су сасвим ми очи!  
Видим, признајем: заблудио сам;  
Ал' ништа! Ајдмо у сабор саде,  
Да видиш, побро, дали сам будан.  
Ти Мирко иди, па чувај дворе  
А Владан само нек стоји ди је  
Док ја недођем. Сад можеш ићи!

(Мирко на једна, а Милан и Обилић на друга  
врата изађу).

---

ДРУГА ПОЈАВА.

(Царска соба. У прочељу седи кнез Лазар, де њега с десна Вук Бранковић, с лева Јеврем патријарх и више властела).

Кнез Лазар.

Господо славна, витези моји!

— Знате ли што смо овамо дошли?

Турски посланик од Мурата цара  
Дошо је амо — зашто, још неznam

И нисам вољан чути шта оће

Док се цео сабор нескупи овде.

Јели ко очо по Обилића?

Вук.

Он ваљда има важнијег посла,

Није му стало до нашег већа.

Кнез Лазар.

Ма немој Вуче одма попреко ;

Веруј с лепим се више уради,

Нег с хуком, буком, ко ти што чиниш.

Вук.

Светли мој кнеже, ти моја главо

И сваког који Србин се зове,

Ја њему ништа злога нежелим,  
Само тек реко, што је по правди.  
(Милош Обилић и Милан долазе).

Обилић.

Помози Боже мом светлом кнезу  
И вама друга господо србска!

Кнез Лазар.

Здраво нам био Милоше сине!  
А ди си до сад, нема те ваздан?

Обилић.

Прости, имо сам с Миланом посла.

Милан.

Кнеже Лазаре, нас свију главо  
Љубим ти смерно и скут и руку.

Кнез Лазар.

Добро ми дошо витеже врли  
Одкуда ти тако с Топлице твоје?  
Нешто си тамо зачामीо дуго  
Недаш се овде видит' у двору.

Милан.

Посо је силан у двору моме,

Па сам га до сад чувати моро,  
Ал' и сад љуби као и свагда  
Топлица Милан свог господара.

Кнез Лазар.

Хвала ти сине! Као што се чини  
Биће прилике да се покажеш,  
И ти и моји витези славни.  
Пустите дакле гласника амо  
(Један слуга оде)

Да га сви скупа сад саслушамо.  
Нешто нас Мурат попреко гледи,  
Чини ми с' да ће бити русваја  
Који ни наске, а баш ни њега  
Неће и немож' олако проћи.

Турски посланик (долази).  
Поздрав од мене и цара мога  
Теби кнез Лазо и вама свима!

Кнез Лазар.  
Но шта нам јавља кроз тебе Мурат?

Посланик.  
Мој' цар и владар целога света  
Син светлог сунца, падиша Мурат

Заоведа ти : да му с' поклониш,  
До њега себи признаш за главу !

Кнез Лазар.

А шта ће бити ако ја нећу ?

Посланик.

Тад дркћи кнеже ! Сила је наша  
Већ скоро близу границе ваше.  
Док нас видите, зазебшће вам срце !  
Кад изброите — ако је можно,  
Онаку силу за дан избројат' —  
Увати ће вас грозница јака  
Само од броја силни Турака.

Кнез Лазар.

Бре шта нам данас ти наказива  
Вере ми моје, страшно је чути !  
Ал' шат се моји соколи сиви  
Науче мало кошкат' с гавраном —  
Видиће Турци шта знаду Србљи.  
Међутим сабор и моја воља  
Даће ти скоро одговор точан,  
Па га однеси падиши твојме.

(Посланик оде).

ТРЕЋА ПОЈАВА.

Пређашњи без посланика.

Кнез Лазар.

Дакле шта ћемо: рат или робство?

Вук.

Да нам се како изравнат' с њима!

Обилић.

Какво изравнат'? Зар они знаду

Ко други људи шта ј' мир и љубав?

Видиш ли море да су се дигли,

А то ће рећи: рат или робство.

Јеврем.

Ој, Боже силни, Боже небеса!

Што дижеш на нас азијски пако?

Та јесул' греси праћеда наши

Ил' је несрећа што Србе гони?

Зашто нас тако зла судба трати,

Докле ће да нас невоља прати?

Обилић.

Патрико седи, немој да кукаш!

Наша је мишца још доста чврста

Ако Бог даде и срећа србска,  
Обзира ће се та немам турска.

Јеврем.

Да нам је снага ко срца ватра,  
Ил' да је сваког мишца ко воља:  
Ко бесна река што ваља класе  
Тако би Турад крсту клањала се!  
Ал' слаб је човек ко мравак мали,  
Па немож' жељом силу да обали.

Милан.

Наша је снага чврста и цела,  
Неслога није још нас заплела!  
А с бритком сабљом и јатаганом  
Па с оштрим копљем, крстом на челу,  
Ај, када Србин нагне, навали,  
Може и бели Цариград да свали  
А камол' нешто плашљиви Турака!

Јеврем.

О Бог нам само помоћи може.  
Помоћ од Бога и храброст наша  
Бре тешко сваком када се сложе!  
Ал' се ја бојим њине мложине

Бојим се силе јер смо ми мали,  
Па ако овим срубимо главе,  
Ако ји наша слога надвлада —  
Шта чини, кад ће Азија клета  
Избљуват' опет двеста иљада!  
Та брига муком пече ми чело,  
Тај ће ми терет скрушити тело.

Обилић.

Па нека расту као и трава  
Из земље кишом млогом наквашене,  
Наше ће сложне срубит' ји мишце.

Милан.

Та Срб ће стајат' као и стене  
Што кивном морском пркосе валу,  
Па ако вали и подлочу стену  
У смрти кршним осветиће с' падом.

Кнез Лазар.

То и ја велим. Зато господо,  
Ја мислим да се оружја лати,  
Па Бог ако је пропасти реко,  
Пропашће Срби пре или после;  
Јер и без рата пропашће љутог,  
Ако је света његова воља.

С в и.

Рат! Рат!

К н е з Л а з а р.

Устајмо на ноге лаке!

Да нас преправне застану Турци. (Устају).

А оном тако цватила срећа

Ко роду што буде у рату веран.

С в и. Амин!

(Оду сви осим В у к а Б р а н к о в и ћ а).

В у к (сам).

Дакле ја немам у већу гласа?

Милош да моје обара мњење?

Ха, стан'те мало господо србска

И Бранковић ја за круну рођен,

Није он створен, да робски пузи

Ни да се клања нижим' од себе!

Право је она врачара рекла:

„Вук се родио да круну носи!“

И носи ће је ако поживи! —

Превара, лаж и притворност мора

Од сада бити улога моја;

Све силе пакла макар покрено,

Ма ми се срце од силног греха

Ко трска слаба од буре тресло,  
Ја морам доћи до круне светле!  
Слуго!

Један слуга (долази).

Ево ме светли господару.

Вук.

Зовни ми тога Турчина амо.

Слуга.

Таки ће бити. (Оде).

Вук.

Да видим само  
Оћел' ми Милош тад уз нос ићи.

#### ЧЕТВРТА ПОЈАВА.

Бранковић. Посланик.

Посланик.

Ти си ме звао?

Вук.

Имаш ли вољу  
Да будеш први до твог падише.

П о с л а н и к .

Ха, реци ко то волео неби?

В у к .

А ти ме слушај. (Лагано) Отићеш к њему,  
Реци му да се спраљају Србљи,  
Да ји је мало, ал' да су јаки,  
Реци му: ја ћу издати Србље!  
Јесил' ме чуо? Познајеш ли ме?

П о с л а н и к .

Ко незна име страшнога Вука?  
Ко незна муњу што Турке пали?

В у к .

Е, добро дакле а ти се жури

(Посланик оде).

Да видим сада кукавца оног,  
Што ми већ ево баш овде седи.

(Показује руком за врат).

Кад ме је оно на мејдану свладо,  
А он ти охоло подигао главу  
Мислиш носом ће за облак запети  
Па мени, он мени, поче да прети:  
„Видиш ли Вуче да би те мого  
„Сад овог часа раставит' с душом

„Ал' нећу, иди, хвали се љуби  
„Како си данас с Милошем прошо!“  
Дошло је време мој Обилићу  
Да се осветим — ха, освети ћу се  
Да ће ме памтит' унуче твоје,  
И твој праунук стрепиће, дрхтат'  
Кад чује име Бранковић Вука!  
Та знај да нема за мене мира,  
Сан ће да бежи са ока мога,  
Ђаво ће у мом чучати срцу,  
Главу ће мутит' паклене мисли,  
Догод невидим тебе у праху!  
Онда ћу твоје крваво тело  
Однети твојој безочној љуби  
Нек види како с' ти с Вуком прошо. (Оде).

ПЕТА ПОЈАВА.

(Сеоски предео код Смиљине куће. Смиља седи у  
башти на клупи с кондиром).

Смиља.

Боже, смилуј се на срце моје,  
Подај му снаге у овој борби,  
Та слабачко је ко прутак млади!

Ал' нећу више мислит' на њега!

(Залива цвеће)

Ружице мила, што куњаш тако,

Ваљда те нисам скоро залила?

О, ево воде, ево живота,

Буди ми ти бар весело цвеће

Кад твоја Смиља немож' да буде! (Стане).

Гле, како ми се драгољуб прима!

Како је лепо завио главу

Са зелен лишћем и росом свежом;

Па роса трепти ко бисер сјајан,

А лишће шушти ко ветрић ноћни!

Еј драгољубе, лако је теби,

Ти имаш своје лишће и росу,

Па ће те лишће скрити од жеге

А роса ће ти ранити корен,

Ал мене нема нико да скрије,

Никога нема — кад нема њега. —

Ха, ко је ово? Боже, та он је! (Пође).

М и л а н (дотрчи).

Стани девојко! Небегај даље,

Ненеси моје са собом среће.

С м и љ а.

Не — нећу — несмем. Ја морам ићи!

М и л а н.

(сржаи) Куда ћеш, сунце живота мога?  
Зар још да живим без тебе душо?  
Не, стани велим, да ти излијем  
Бар искру само болнога срца,  
Пуно је, веруј, љубави к теби.  
(визит) Немој обарат' то сјајно око!  
Погледај амо, сгори ме с њиме  
Нек бар мој пепо однесе ветар  
На твоје, душо, љубљено лице.

С м и љ а.

Ја сам сирота, проста девојка —  
Ах, идем кући чекаће отац!

М и л а н.

Ти си сирота? Ко ти то каже?  
Богатија си од цара, душо!  
Ах, тек спрам ока Цариград шта је?  
Спрам тебе душо свет је просијак!  
Воли ме рано, па ћу ја бити  
Најбогатији под небом плавим!  
Ил' ево мача — уби ме најпре,  
Па онда реци: да ме неволиш,  
Да моје уво нечује речи

Која му више од смрти вреди.  
Ево ти прси, распори срце  
Које тек само за тобом чезне!

Смиља.

Немогу, Отац! — Милане душо, (стидно).  
Ја тебе волим —

Милан. (загрили ју).

Ха, Смиљо, душо,  
Реци још једном ту сладку речцу  
Нек ми њен звучак пробије срце,  
Нек знаде јадно, да је крај дошо  
Његовом љутом до данас јаду,  
Па нек ускипи, па нека пукне  
Од тешке сласти, од среће тешке!

Смиља.

Јесте Милане; чим сам те вид'ла  
У колу онда, волела сам те!  
Волим те и сад ко роса сунце,  
Ко цвеће росу, ко пчела цвеће —  
Без тебе нема за мене среће!

Милан.

Сад Турци клети одите амо

Да вам покажем, да Србин бије  
Љуто у срећи као и туги!

Смиља,

Шта ти говориш? Какве то Турке  
Спомињеш сада?

Милан.

Та те крвнике,  
Што оће наше царство да сруше,  
Да све истребе штогод је србско!  
Ал' вера моја тако ми помогла,  
Ођу јим казат' куда су дошли!

Смиља. (плашљиво).

Па зар ћеш и ти у битку ићи?

Милан.

Ти питаш душо? Зар можеш мислит'  
Да ће и дете остати дома  
Кад душман клети робством нам прети?  
Не, Смиљо моја, ни један Србин  
Неће код ватре скрстити ноге  
Нити код љубе трајати дане,  
Кад зора боју одсудном сване,  
Кад род повиче: Сада ил' никад!

Та нашто лаву позлаћен кавез,  
На што му свак' дан по четир овна,  
Кад јадан нема слободе златне ?

С м и љ а.

Е, а ти иди! Зађи ми сунце  
Пре нег што си ми грануло јадној!  
Милане, нејди! Волим слободу  
Мој род волијем од целог света  
Ал' тебе, душо, тебе највећма!  
Прости ми срцу што дркће од стра,  
Прости ми души што на дну зебе;  
Ал' ја сам жена — другч'е немогу!

М и л а н.

Немој да стрепиш анђелу за ме!  
Творац и љубав к теби чува ме.  
Та није можно да онај умре  
Ког у бој таки анђели прате. (ољнМ)  
Смири се дакле, па буди с оцем  
У моме двору, док ја недођем.  
Уређуј тамо по твојој вољи,  
Моли се Богу да сможди Турке,  
Па кад се вратим, прљав од праха  
Од бојног праха и крви турске,  
Пашћу на твоје љубљене груди

Да и ти знадеш каква је сладост,  
Кад срце свога душмана свлада!  
Та неби био ни тебе вредан  
Кад би трпио ту љагу тешку  
Да после битке, деца на мене  
Пружјау прсте с презрењем вичућ':  
„Гле то је шуша, штоно због жене  
„Нехтеде ићи за род да гине!“  
Волим те, душо, волим ко себе  
Љубав је к теби већа од свега  
Само од рода, од отачбине,  
Признајем Смиљо, да већа није.

С м и љ а.

— — — — —  
Е, добро дакле, а оно иди,  
Бори се славно, ко славан што си,  
(Мило) Па дођи, душо, с лавровим венцем,  
Нек знају Турци, ко је Топлица!  
Та и мој мили, једини братац  
Пао је у боју као жртва роду,  
Па кад су баби рекли да ј' умр'о  
Зар мислиш да је пустио сузе?  
Ни боју лица није промено,  
Тек што је чело набрао старо,

Па је тек реко: „Лака му земља,  
„За род је пао, благоли њему!“  
Да — и ти иди, освети брата,  
Освети себе и народ србски,  
А моје молбе с тобом ће бити,  
Па када љути душман замане,  
Да мој у теби уништи живот —  
Молитва моја виноуће с' к небу  
Да тамо милост моли за тебе!

М и л а н.

А сада Смиљо, пред овим сунцем,  
Што свачи живот топлином рани,  
Пред небом плавим, закунимо се,  
Да ћемо верни до смрти бити  
Нашој љубави и једно другом!

С м и љ а (дигне руку).

Тако ми творац помого игда,  
Тако ми рука остала сува  
Тако ми цвала срећа и здравље  
Ако ти игда неверна будем!

М и л а н (дигне руку).

А ја се тако враћао сраман  
Са сваког боја и са мејдана,

Тако ми образ црн био свагда  
Ди људи врли живе на свету,  
Поштење на ме пљувало вазда,  
Ако ти, душо, неверан будем!  
А сад ти ево пољубац овај  
Нек буде залог моје љубави,  
Па ако игда пољубим другу,  
Нек ми се моје усне осуше!

Смиља (извади нож из џепа).

А мени ово скратиће живот  
Ово ће узет' грешну ми душу,  
Ако ти игда неверна буде! —  
Сад ајде да се опростиш с бабом;  
Па онда иди — Бог ми те чуво,  
Иди, бори се за род наш мили! (Оду)

## ТРЕЋИ ЧИН.

Косовски предео.

### ПРВА ПОЈАВА.

(Четир виле играју коло).

П р в а в и л а.

Све се окреће ко наше коло,  
Па како онда да срећа неће,  
Кад је и срећа парче од света  
Ил' барем нешто шго с њиме влада?

Д р у г а в и л а.

И србска срећа измениће се!  
Срби што досад певаше само,  
Што скоро тугу неосетише,  
Јуначки Срби пиштаће од сад.

Т р е ћ а в и л а.

Пиштаће јадни под турским јармом,  
Кукаће жене на турској ложи,  
Деца јим неће ни знати за крст  
Полумесецу клањаће Срби.

Четврта вила.

Кад се све што је променит' мора,  
Нек се и њина срећа промене!  
Изникне семе, процвати цвеће,  
Али под зиму увене, умре.

Прва вила.

Увене, умре под зиму цвеће  
Да на пролеће причека сјајно,  
Кад оно дође, а цвеће красно  
Процвати опет као што је било.

Друга вила.

Мора и србска процвати срећа,  
Дође и њима време пролећа!  
Али ће бити чекати тешко  
Пролеће Срб'ма под турском палом.

Трећа вила.

Што дуже ратар на њиви ради,  
Што више зноја на усев кане,  
С тим му је слађе у јесен жњети,  
Слађи му трудом стечен ужитак.

Четврта вила.

Слађи је лебац утрућеноме,  
Слађа слобода суроме орлу

Кад гвозден кавез кљуном провали  
Па се на крили облаку вине.

Прва вила.

Ој Срби браћо, тешите с' тиме  
Да ћете опет процвати славно!  
Ајдемо друге Косову пољу  
Да тужну пропаст Срба гледамо.

Певају у хору.

Ми летимо по облаку  
Па гледамо озго доле  
На таштину среће људске  
И на њине тешке боле.

Кад се сите нагледамо,  
Долетамо к људма амо,  
Да несрећним помогнемо,  
Да јим тугу олакшамо.

Неки куну, неки хвале  
Облакиње виле беле,  
А незнају да несрећу  
Ником нисмо ми донеле.

Већ што сила вишњег Бога  
Извршити нама каже

То вршимо ; јер његове  
Заповеди нама важе.

Зато свете кратковиди  
Неосуђуј беле виле —  
Све су твоје боље тешке  
Из тебе се изродиле. (Оду).

### ДРУГА ПОЈАВА.

(Соба код Милана Топлице. Смиља у црно обучена  
клечи пред иконом мајке божије).

Смиља (сама).

Ко олуј ветар кад шиба реку,  
Па се страхотни подигну вали,  
А небо црно језиком оштрим  
Тек кадкад лизне свет тај узрујан,  
Невиде с' звезде, месеца нема  
Кагда се пако подиго љути —  
Тако је моје срце сад бурно !  
Надежде нема, звездице сјајне,  
А слутње, муње, живот ми пале. —  
О мајко бож'ја ! Чуј молбу моју !  
Мали сам црвак у твојем свету  
Ал' ти се мајко и за њи бринеш,  
Сачувај мога Милана драгог

Утврди њему ко челик мишцу,  
Срце му покри гвозденим штитом  
Да ако когод напери тамо  
Да се одбије отровна стрела!  
Ти канда очи обараш доле?—  
Канда ти капље из ока суза? —  
Неплачи мајко, доста је плача,  
Из м о г а ока доста је суза —  
Ах, недај да ми погине данас!  
'Ти мрштиш чело? — Шта куд'ће Милан?  
Милане, душо, Смиља те зове  
Нејди с Милошем, та смрт те чека —  
Ти идеш? Стани! Неудри Туре —  
(Цикне). Нема га више! — (Падне).

### ТРЕЋА ПОЈАВА.

Смиља. Раде (дотрчи).

Раде.

Шта је? Ха, Смиљо — шта је то било?  
Устани сунце! Еј рано љута. (Диже је).

Смиља.

Он — сад — умире —

Р а д е.

Ко, душо моја?  
Та дођи к себи, ја сам твој отац!  
Опорави се анђелче моје,  
Поврати с твоим мој јадни живот.

С м и љ а.

Ди сам ја? Бабо, ди је мој Милан?  
Ха — њега нема —

Р а д е.

Та жив је душо,  
Ено га, млави проклете Турке.  
Сад је баш слуга с Косова дошо  
Он вели, да ће надвладат' наши.

С м и љ а.

Да ће надвладат'? Ах, њега нема!  
Тамо је бабо на небу горе,  
Ено ме зове — ја одо к њему!

Р а д е.

Боже, зар немаш свевидно око,  
Ил' зар се можеш наслађивати  
Што седом старцу срце просецаш?  
Смилуј се, Боже, на мене бедног

Ако поле милости имаш.  
Прими ме, живот — ево ти радо,  
Ал' немој моје да патиш дете.

Смиља.

Дакле већ више надежде нема?

Раде.

Та има сине, смири се само!  
Владан је сад баш с Косова дошо.

Смиља.

Владан је био? Он лаже отац,  
Он незна живот да цени драги,  
Што му милостив поклони Милан.  
Он лаже, велим — ах, Боже мили  
Камо та срећа да он нелаже!

Раде.

Нелаже душо, он се покајо,  
Та ја познајем његово срце,  
Мало је сврно, можда б' заишо;  
Ал' га је милост вратила натраг  
Увидио је кривицу своју.

ЧЕТВРТА ПОЈАВА.

Пређашњи. Владан.

Владан. Бежите —

Смиља.

Ћути! Ни речи даље!

Читам ти црне вести на лицу.  
Је л' да ћеш рећи: Милана нема?  
Знам ја то већем, нетроши речи.  
Или, говори, нек овај зрачак  
Памети јоште у срце оде,  
Да бар полудим, нек незна срце,  
Да му, ах више, Милана нема!

Раде.

Не, ћути тужан! Ни да би речи,  
Макар нас таки изсекли овде!  
Доста је њојзи њенога јада,  
Па ако само малко дометнеш  
Тужно ће њено прекипит' срце.  
Утеши с' чедо! Та Бог ће дати. —

Смиља.

Да и ја умрем, кад њега нема.

Р а д е.

Не да ти умреш, нег он да живи!  
Можда је ћерко тек рањен само,  
Можда ће бити живота мало,  
А ако има — ја ћу му моју  
Удунут' душу да к' себи дође.  
Ајдемо таки Косову пољу,  
Шат буде јоште за живот наде.

С м и љ а.

Таки јунаци, као што је Милан  
Немогу тако лако умрети,  
Нег ил' победе победом славном,  
Или пак умру, ал' смрћу славном.  
(Уздане) Ајдемо бабо, да га још видим,  
Та више нигда видит' га нећу  
До тамо оче, у небу горе.

Р а д е.

Нетреба напред кукати чедо!  
Још има наде, јединче моје,  
Да Милан није пустио душу.  
(Сагне главу и ћути).

С м и љ а.

Бар да ми није Бог свети дао,

Да морам знати, да њега нема!  
Ах, ал' ми срце задркта, бабо,  
У онај часак, кад је он пао.

(Тужно). Ај, да ме црна неварара слутња,  
Па ма ме целог варала века!  
Ал' ајмо к њему! Ајдемо, бабо,  
Да видим моје клонуло цвеће,  
Да видим душу живота мога!  
Еј, срећо пушта, што на ме мрзиш,  
Што ми украде најлепше благо  
Баш у тренутку, кад га задобих?  
Ајдемо, бабо —

В л а д а н.

Нејдите тамо!

Још нису Турци очли с Косова,  
Може се који крвиик зажелит'  
Да теби (к Смиљи) невин искине живот,  
Да с тобом крвна заврши дела.

С м и љ а.

Ха — оће л'? Ајде! Ајдемо таки,  
Нек ми исчупа немио живот;  
Та нашто ми је, кад њега нема!  
Ој, Боже, лепо беше помислит',  
Како ће Милан из рата доћи:

Увенчан венцем победоносним,  
Праћен гомилом кликтећа света —  
А сада? — Сада? (Заплаче се) мртав ми лежи  
Црне му очи негледе света,  
Нечује вриске ни најмилијег —  
Јер нема телу јуначке душе!  
Па ја још стојим? Још ја да живим?  
Ха, ајде, бабо! (Истрчи).

Р а д е.

Шта? Смиљо, стани! (Оде.)

В л а д а н (сам).

А где, ја оста, ко камен сињи?  
Нечујеш срце Смиљине писке,  
Неосећаш ли смрт господара,  
Није л' ти жао старога оца?  
Па ћутиш јоште? Де, ради, ради,  
Што те Бог учи и здрава памет! (Оде).

П Е Т А П О Ј А В А.

(Један део косовског поља).

М и л а н (лежи рањен).

Ха — клети Вуче — зар је то вера?

(Дигне се мало).

Гле!—Сви су пали—Ах—Сми—љо—ди си  
Само — кап воде — Вуче — ох — јадна —  
Сми — љо! (Издане).

В и л а (с расплетеном косом)

С твојом је душом напуњен пехар  
Немиле смрти! С тобом је дакле  
Завршен венац србски јунака  
Што данас паше, роду за жртву!  
(ево) Плачите Срби, ако вас има,  
Кукајте мајке, лелеч'те љубе,  
Вриштите децо — све нека плаче,  
Вредни су суза таки јунаци!  
И ти заметче у недри мајке  
Пропишти данас! Та знај кукавче,  
То ће ти бити вечита песма,  
Па док си јоште под срцем мајке  
(о) Прокуни Вука, Србаља пропаст!  
Та док се родиш на тај свет кужни,  
Нећеш ни смети по вољи клети!  
Радуј се Вуче, то је твој поса  
Радуј се Вуче награди лепој:  
Отрова пићеш место награде!  
Та поган Турчин, погана дела  
(о) Не зна како да лепше награди,

Зато ће тебе у небо послат'  
Да те Муамед лепше дарива!  
А Србљи, браћо, јадници тужни,  
Ви ћете пузит' ко турско робље  
По тмастом мраку незнања глупог  
Док вам неспадне са срца рђа:  
Неслога, мржња и злоба бледа!  
Тек ће вам онда сијнути сунце  
Сјајније сунце, сјајнијег жића! (Оде).

### ШЕСТА ПОЈАВА.

Р а д е (води) С м и љ у.

С м и љ а (опази Милана).

Милане, душо, ево и мене! (Падне доле).

Р а д е.

Смиљо, животу — нетужи, устај!

С м и љ а.

Бабо опрости, ја нисам твоја!

Милане, дани, ти ћутиш — ћутиш?

Ах — отац — збогом — он је већ умро.

(Издане).

Р а д е (груне се у прси).

Еј куку мени! Та чекај Смиљо,

И ја ћу таки, животе! Турци!  
Одите, ево старац још стоји  
Бодите, куку, смождите мене!  
Ха, Вуче клети неимо среће,  
Пале ти србске клетве на душу  
Нек те њин терет живога тишти!  
Неимо нигда мирнога санка,  
И ако имо грозан ти био,  
Пако ђавола нека те мучи!  
Огрезло твоје тело у гаду  
Огрезо ти у пакленој ватри,  
Као што је твоја душа у греху!

(Владан дође).

Ха, стани срце, непуцај јоште!  
Памети стани, неиздај мене,  
Да кунем клетве, паклене клетве,  
На клеветника горег од пакла!

В л а д а н.

Некукај више старино седа!  
Све што је било, Бог ти је дао,  
А што он даде сносит' се мора!  
Душа ми знаде, осећа срце  
Тугу за Смиљом и господаром,  
Ал' разум мени неплакат' каже

Већ спасти само, што с' спасти може.  
Ти си стар, деда, твоја је рука  
Подлегла тешком земалском раду;  
На, ево моје! Ова нек ради  
За тебе од сад, као за свог оца!

Р а д е.

Шта „оца“ велиш? Еј, куку мени,  
„Оцем“ ме зваше ев' ова уста,  
(показује на Смиљу).

Сад нисам отац, сад сам просијак!  
Просијак? — Није, гори од њега!  
Еј, Смиљо, душо, јединче мило,  
Шта ће ти отац, без тебе ћерко?

(Заплаче се).

В л а д а н. (Увати га за руку).

Та немој, бабо, неплачи више!  
Свака ми капља на срце пада.  
Кад је већ тако, по божјој вољи,  
То плакат' више реће роптати  
На вољу Бога! Зато с' утеши,  
Па ајде да јим копамо гроба,  
Јер душе њине већ су на небу.

Р а д е.

А оно ајде, мој нови сине,  
Бог нек ти твоје труде награди!  
Моја колеба нек прими тела,  
Па кадгод легнем, или устанем  
Залићу гроб јим сузама мојим,  
Нек цвати цвеће румено и бледо  
На гробовима љубљене деце,

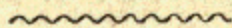
В л а д а н.

Тако нек буде, као што си реко,  
Драгољуб цветак и румен-ружа  
Нек леже они једно до другог,  
Па кад замири он или ружа  
А ти ћеш рећи: то су поздравни  
Што ти ји шиље Милан и Смиља.  
Ајдемо сада! (Узме Раду испод руке.)

Р а д е. (Целива Милана и Смиљу).

Ах, с богом децо!  
Нећу вас дуго оставит' саме,  
Скоро ћу вама у поход доћи  
Ах, камо срећа, да одма могу! (Оду)

Завеса пада.



## ПОГОВОР.

Изјављујући овде усрдну благодарност и Г. Г. скупитељима, на њином труду, и Г. Г. пребројницима, на поверењу, молим п. т. публику, да неосуди строго ово моје прво делце, шат Талија потоњим делима наклоњенија буде, и моје жеље а и публикине наде сјајнијим венцем окити.

Немогу, а да јавно непризнам, како су ме радосно изненадим честити Вршчани, пославши ми 67 предбројника. Дао Бог, угледали се и други Србљи на њи, те тим олакшавали радњу писалаца, олакшавали напредак и просвету међу нама!

Што се величине дела тиче, то молим поштоване предбројнике, да ме извине, ја сам се ослонио на реч печатаоца, који ми сам рече, да ће дело до пет печатни табака изнети.

У Пешти на св. Духове 1862.

Сачинитељ.





БИБЛИОТЕКА МАТИЦЕ СРПСКЕ

P19 СрГ 389.1

